OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERVISNINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Kirjallinen lausunto
Hallitussihteeri Henna Närhi
Asianumero: VN29262/2021
Päivämäärä: 15.11.2021

Eduskunta
Hallintovaliokunta

Hallintovaliokunta tiistai 16.11.2021 klo 13.00 / HE 122/2021 vp / Kirjallinen asiantuntijalausunto

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain ja henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain 3 ja 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Opetus- ja kulttuuriministeriön kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä, joka koskee ulkomaalaislain ja henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetun lain 3 ja 5 §:n muuttamista. Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa:

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää ehdotettuja muutoksia ja lisäyksiä tarpeellisina. Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää kuitenkin, että ehdotettujen muutosten kohderyhmää tulisi laajentaa koskemaan myös ulkomaalaiset opiskelijat ja tutkijat sekä heidän perheenjäsenensä.

Kyseinen säädösmuutos on lähtenyt tarpeesta sujuvoittaa ulkomaalaisten opiskelijoiden ja työntekijöiden maahantuloa. Opetus- ja kulttuuriministeriö on osallistunut asiaa koskevaan valmisteluun ja on sen varhaisista vaiheista asti tuonut esille tarpeen ulottaa kansallinen viisumi koskemaan myös oleskeluluvan saaneita opiskelijoita ja tutkijoita. Kansallisen viisumin tuottama hyöty on yksi osa kokonaisuudessa, jolla pyritään lyhentämään maahantuloprosessin kestoa. Hyöty on sama sekä erityisasiantuntijoille että opiskelijoille. Myönteisen oleskelulupapäätöksen yhteydessä myönnettävä kansallinen viisumi mahdollistaisi ulkomaalaisen opiskelijan matkustamisen Suomeen ilman, että hänen tulisi odottaa oleskelulupakorttia. Ajallisesti hyöty oleskelulupakortin painatuksen ja toimituksen nykyisin vaatiman ajan osalta on noin 1–2 viikkoa.

Opiskelijoiden maahantulon nopeuttaminen on erityisen tärkeää, koska korkeakouluopinnot alkavat tiettynä ajankohtana, eikä niitä voi aloittaa joustavasti samalla tavalla, kuin työskentelyä yrityksessä. Ulkomaalaisilla opiskelijoilla on vaikeuksia päästä aloittamaan opinnot ajoissa, sillä moni opiskelupaikka otetaan vastaan vasta heinäkuussa ja orientoivat opinnot alkavat jo elokuussa. Erityisiä vaikeuksia on opiskelijoilla, jotka ovat saaneet opiskelupaikkansa varasijalta. Korkeakouluissa on myös erillishakuja, joiden aikataulu on normaaleja valintaprosesseja nopeampi. Käytännössä opiskelijalle voi jäädä 3-5 viikkoa aikaa käynnistää oleskeluluvan haku sekä saada oleskelulupapäätös ja –kortti Suomeen saapumista varten. Tällaisissa tilanteissa kansallisen viisumin tuoma 1-2 viikon nopeutus maahantuloon olisi merkittävä.

Esityksen valmistelussa on tuotu esille, ettei opiskelijoita ja tutkijoita koskevaa muutosta voida tehdä samassa yhteydessä erityisasiantuntijoita ja kasvuyrittäjiä koskevan

muutoksen kanssa aikataulusyistä. Mikäli muutoksen katsotaan aiheuttavan merkittävän viiveen esityksen käsittelyssä, eikä muutosta voida tehdä nyt, opetus- ja kulttuuriministeriö toivoo, että asian jatkokäsittely käynnistettäisiin välittömästi.